NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

2022

ГЕОГРАФІЯ

Завдання державного випускного іспиту
Основна сесія

8 червня 2022 р. Тривалість – 3 год. (180 хв.)

ВКАЗІВКИ

1. Після того, як Ви отримали зошит завдань і аркуш для відповідей, перевірте, чи вони не містять чітко видимого дефекту друку. Помітивши дефект, повідомте екзаменатору.
2. **Переконайтеся, що аркуш для відповідей позначений наліпкою, номер якої співпадає з Вашим порядковим номером у протоколі складання іспиту.**
3. Відповіді на запитання завдання перш за все Ви можете записати в зошит завдань, у якому залишено місце для чернетки. Якщо Ви не маєте сумнівів щодо відповіді, одразу запишіть її в аркуші для відповідей. **Оцінювачам буде надано лише аркуш для відповідей!**
4. Під час іспиту Ви можете писати ручкою з чорним чорнилом, олівцем, користуватися гумкою, лінійкою, транспортиром і калькулятором без текстової пам'яті.
5. **В аркуші для відповідей** записи робіть **тільки** ручкою з **чорним чорнилом**, акуратно і розбірливо. В аркуші для відповідей не використовуйте гумки чи засобів для корекції.
6. Бережіть аркуш для відповідей (не надірвіть і не зімніть його). Відповіді, записані на пошкоджених аркушах, оцінюватися не будуть.
7. Вибрані відповіді на **01**–**25** запитання в аркуші для відповідей позначте хрестиком (позначте лише один варіант відповіді). **Відповіді, які позначено не чітко, виходять за межі призначеного для них віконця і виправлені відповіді будуть оцінені в 0 балів.** Якщо Ви зробили помилку, виправити її Ви можете у місці, вказаному в аркуші для відповідей.
8. Відповіді на **26**–**31** запитання запишіть у відведеному для цього місці в аркуші для відповідей. **Відповіді, записані за вказаними межами, оцінюватися не будуть.**
9. Якщо Ви не відповіли на яке-небудь запитання, не розчаровуйтеся і намагайтеся відповісти на інші.
10. В аркуші для відповідей не повинно бути записів чи інших знаків, які б дозволили ідентифікувати автора роботи.
11. Після закінчення іспиту зошит завдань можна взяти з собою.

Зичимо Вам успіху!

© Nacionalinė švietimo agentūra

І частина

Кожна правильна відповідь на запитання 01–25 оцінюється в 1 бал. На ці запитання є тільки по одній правильній відповіді.

01. Які континенти перетинає південний тропік?

A Африку, Євразію, Південну Америку
B Антарктиду, Австралію, Північну Америку
C Австралію, Африку, Південну Америку
D Євразію, Антарктиду, Північну Америку

02. Згідно якої картографічної проекції підготовлено цю карту?

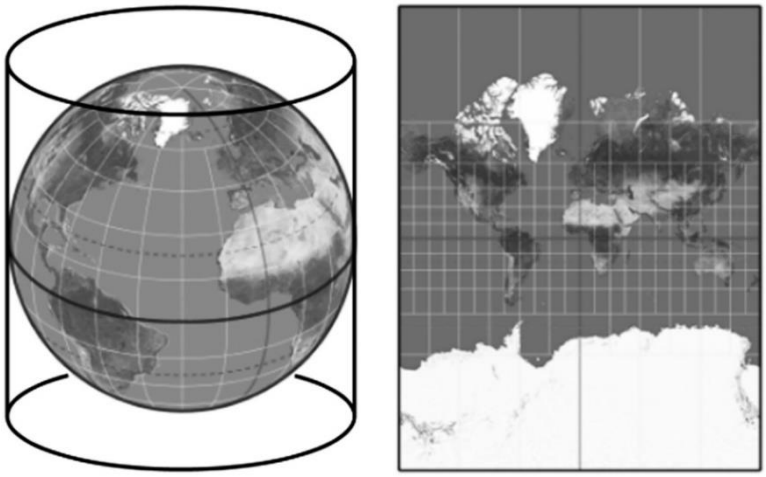

A Азимутальної
B Багатокутової
C Конічної
D Циліндричної

03. Географічні координати якої точки знаходяться у Литві?

A 55° 40' 50" південної широти і 25° 37' 50" східної довготи
B 55° 40' 50" південної широти і 25° 37' 50" західної довготи
C 55° 40' 50" північної широти і 25° 37' 50" східної довготи
D 55° 40' 50" північної широти і 25° 37' 50" західної довготи

04. У якому рядку правильно сполучені кліматичні пояси і природні зони?

A Пустелі і напівпустелі – в екваторіальному кліматичному поясі
B Мішані і широколистяні ліси – в субтропічному кліматичному поясі
C Савани і рідколісся – в субекваторіальному кліматичному поясі
D Степи і лісостепи – в субполярному кліматичному поясі

05. Манграми називаються:

A чагарники з дуже рідкими деревами, стійкими до посух;
B ліси і чагарники на морських узбережжях, в зоні припливів і відпливів;
C простори в тундрі, що заросли низькими чагарниками;
D трав'янисті рослини і дерева та чагарники що утворюють невеликі групи.

06. Яка форма рельєфу відображена на рисунку і плані місцевості?

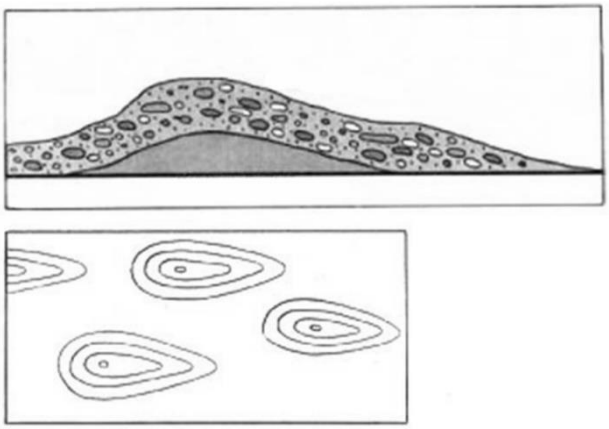

A Друмлін
B Кам
C Оз
D Зандр

07. На двох метеорологічних станціях в той самий час була виміряна кількість водяної пари у повітрі (г/м^3) і відносна вологість повітря (проц.).

Метеорологічна станція	Кількість водяної пари у повітрі, г/м^3	Відносна вологість повітря, проц.
Перша	2,1	30
Друга	2,1	40

На другій станції визначено більшу відносну вологість повітря, тому що на цій станції:

A була вища температура повітря;
B була нижча температура повітря;
C був слабший вітер;
D була менша хмарність.

08. Яка пора року буває у Литві, коли навколо Південного полюсу полярна ніч обсягає найбільшу територію?

A Весна
B Осінь
C Літо
D Зима

09. Котра з цих країн першою зустрічає календарний новий рік?

A Ірландія
B Аргентина
C Данія
D Україна

10. Територія, з якої в річку і її притоки збігає вода, називається:

A річковий басейн;
B річкова долина;
C русло річки;
D річкова система.

11. Для якого кліматичного поясу є характерною зміна погоди, зображена на схемі?

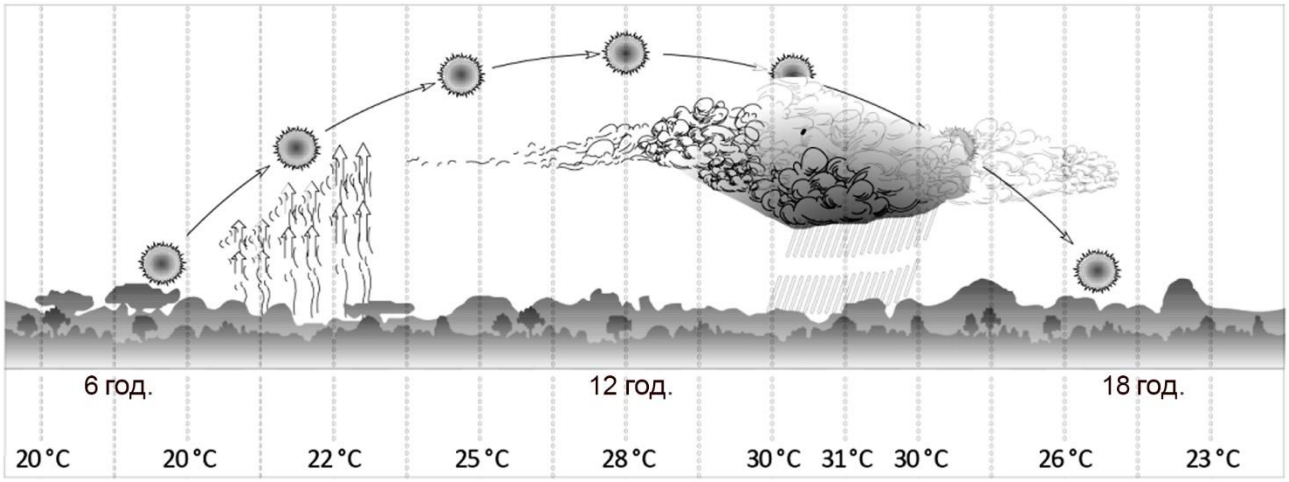

A Екваторіального
B Субтропічного
C Тропічного
D Помірного

12. У північній півкулі в циклонах повітря рухається:

A за годинниковою стрілкою від країв до центру;
B за годинниковою стрілкою від центру до країв;
C проти годинникової стрілки від країв до центру;
D проти годинникової стрілки від центру до країв.

13. Що обумовлює стабілізацію природного приросту населення Китаю?

A Демографічна політика
B Економічна криза
C Регіональна політика
D Стихійні лиха

14. Як класифікуються держави за політичним режимом?

A Авторитарні і демократичні
B Багатонаціональні і моноетнічні
C Федеративні і унітарні
D Монархії і республіки

15. Які держави є на півостровах?

A Ірландія, Португалія, Японія
B Єгипет, Греція, Молдова
C Кіпр, Мексика, В’єтнам
D Іспанія, Південна Корея, Швеція

На основі поданих демографічних даних Японії і Туреччини, дайте відповідь на запитання **16** і **17**.

Структура віку населення Японії за 1950–2020 рр.

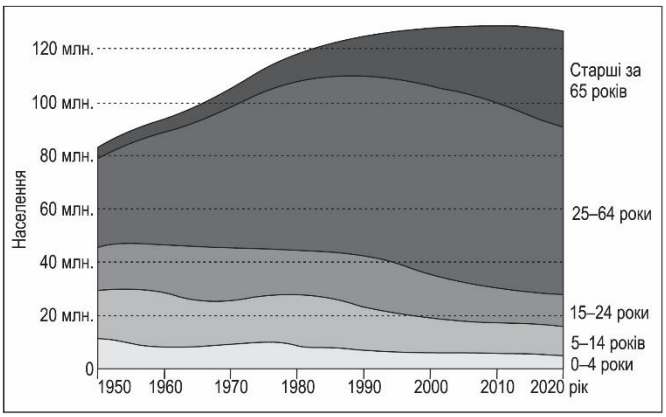

Структура віку населення Туреччини за 1950–2020 рр.

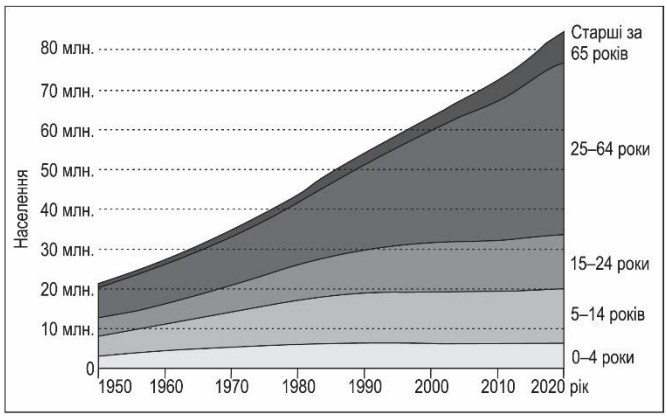

16. Яке речення є правильним щодо зміни кількості жителів, молодших за 15 років, починаючи від середини XX століття?

A В обох країнах збільшилася кількість жителів цієї вікової групи.
B В обох країнах зменшилася кількість жителів цієї вікової групи.
C У Японії збільшилася кількість жителів цієї вікової групи.
D У Туреччині збільшилася кількість жителів цієї вікової групи.

17. Яке речення щодо старіння населення у 1950–2020 рр. є правильним?

A У обох країнах зменшується процентна частина жителів, старших за 65 років.
B У обох країнах збільшується процентна частина жителів, молодших за 65 років.
C У Японії процентна частина жителів, старших за 65 років, зросла більше ніж в 5 разів.
D У Туреччині процентна частина жителів, старших за 65 років, є більша ніж у Японії.

18. На графіках відображена середня швидкість вітру на рік у чотирьох місцевостях. Яких графік (A, B, C чи D) показує, що ця місцевість найбільше підходить для будування вітрової електростанції?

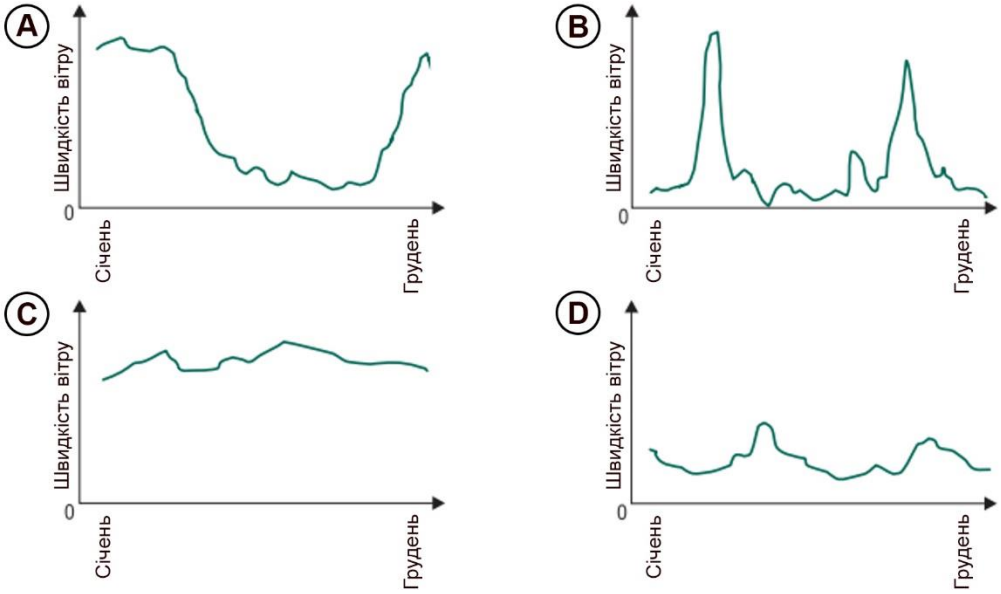

19. Яку підземну воду найчастіше використовують у Литві для промисловості і господарства?

A Верховодку
B Геотермічну
C Грунтову
D Міжпластову

20. До якого регіону Європи за соціальними і економічними показниками відносяться Данія, Ісландія, Норвегія, Швеція і Фінляндія?

A Південної Європи
B Північної Європи
C Західної Європи
D Східної Європи

21. У якому рядку таблиці правильно вказані показники маятникової і постійної міграції?

	Маятникова міграція	Постійна міграція
A	Жителі залишають місце проживання через бідність, загрозу війни чи стихійне лихо.	Жителі їдуть в іншу країну на кілька місяців чи тижнів для сезонних робіт.
B	Жителі добровільно переїжджають в інше місце, шукаючи кращих умов проживання.	Жителі переїжджають з сіл в міста або з маленьких міст – в більші міста.
C	Жителі кожного дня їдуть в іншу місцевість працювати чи вчитися.	Жителі переїжджають в нове місце проживання, маючи мету там працювати чи вчитися.
D	Жителі переїжджають в іншу частину своєї країни.	Жителі переїжджають в іншу країну, а після деякого часу повертаються назад.

22. Концентрація котрого з цих газів в атмосфері останніми десятиліттями швидко збільшується через господарську діяльність людей?

A Діоксиду вуглецю
B Аргону
C Азоту
D Кисню

На основі тексту та мапи, дайте відповідь на запитання **23** і **24**.

Ця зернова рослина вирощується більш ніж 8 тисяч років і стала популярною у всьому світі. Найбільше її вирощують в зонах від екватора до субтропічного кліматичного поясу. Із зерна виробляють крупи, крохмаль, спирт, пиво. Висівки використовують для корму, з соломи виготовляють папір, в'яжуть віники.

Продукція, виготовлена з описаної у тексті рослини у державах світу, 2019 р.

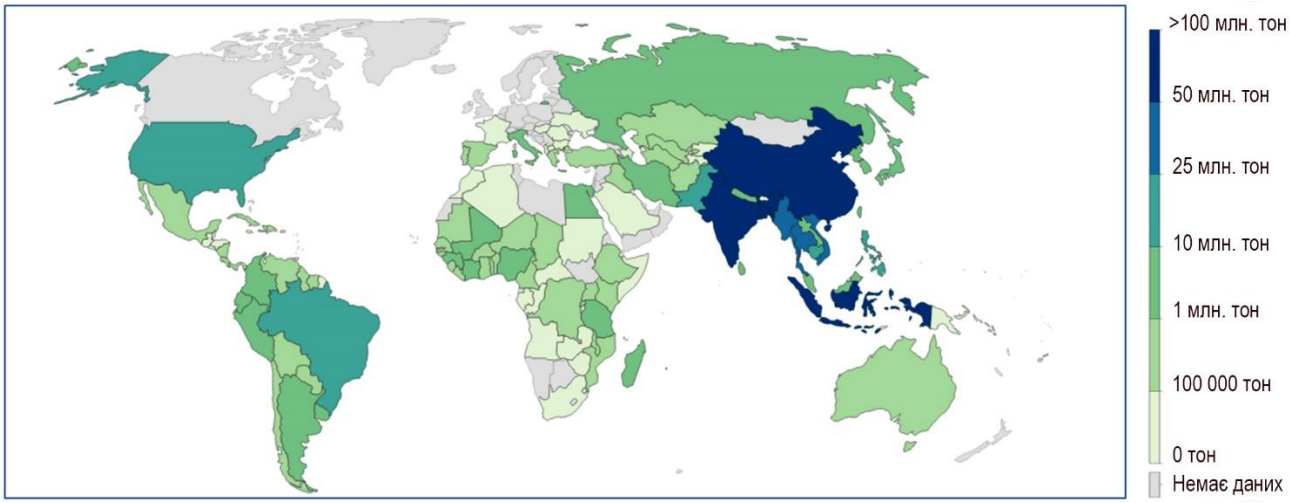

23. Продукція якої культурної зернової рослини, описаної у тексті, зображена на карті?

A Вівса
B Пшениці
C Ячменю
D Рису

24. В яких вказаних країнах з цієї рослини виробляється найбільша кількість продукції?

A Індонезія і Індія
B Японія і Пакистан
C Малайзія і Іран
D Таїланд і В’єтнам

25. Якою літерою (A, B, C чи D) позначена територія, описана у тексті?

На цій території є дюни, які утворилися у зандровій рівнині, на флювіогляціальних терасах, на набережних і дні колишніх прильодовикових басейнів. Дюни скупчені у групах і утворюють хребти; висота дюн – більш ніж 20 метрів, довжина – до кількох сотень метрів. Більшість з них параболоні, нерухомі.

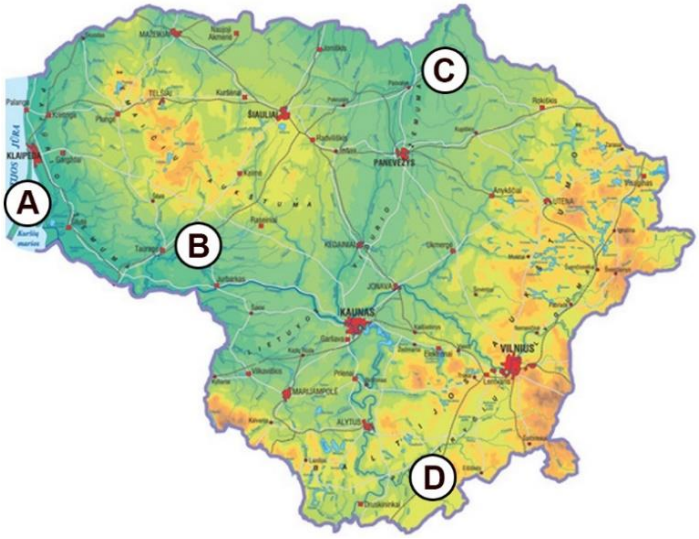

II частина

26 запитання. На основі джерела і своїх знань, виконайте завдання.

Джерело. *Територія самоврядування Лаздіяйського району.*

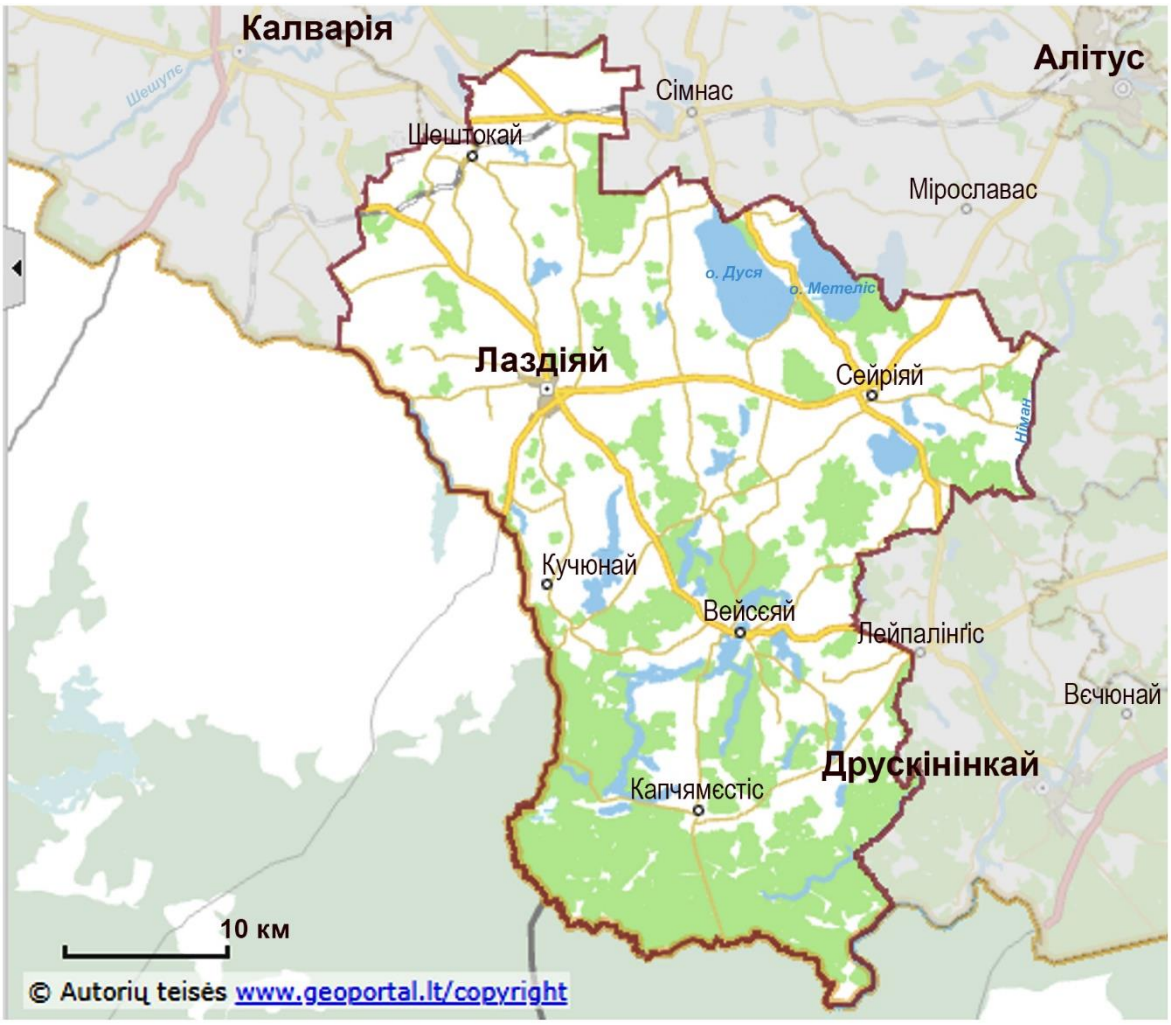

26.1. Опишіть географічне положення самоврядування Лаздіяйського району. Вкажіть три особливості.

Чернетка

1. .....
2. .....
3. .....

(3 бали)

26.2. З якою країною Лаздіяйський район має зовнішній кордон Європейського Союзу?

Чернетка

..... *(1 бал)*

26.3. В якій частині самоврядування Лаздіяйського району знаходиться Капчямєстіс?

Чернетка

..... *(1 бал)*

26.4. Обчисліть відстань у кілометрах між найвіддаленішими точками самоврядування району.

Чернетка

..... *(1 бал)*

26.5. Оцініть придатність самоврядування Лаздіяйського району для розвитку господарства – напишіть три висновки.

Чернетка

1. .....
.....
2. .....
.....
3. .....
.....

(3 бали)

27 запитання. На основі джерел і своїх знань, виконайте завдання.

Джерело А. *Народжуваність і смертність жителів деяких країн (на 1000 жителів) у 2019 р.*

	Народжуваність	Смертність
Австрія	10	9
Кувейт	13	3
Нігерія	37	12
В’єтнам	16	6
Бразилія	14	7

27.1. Вкажіть три причини, чому показники смертності в різних країнах світу відрізняються.

Чернетка

1. .....
2. .....
3. .....

(3 бали)

27.2. Обчисліть, в якій країні є найбільший природній приріст населення. Вкажіть найбільший природній приріст населення цієї країни (на 1000 жителів).

Чернетка

.....

(2 бали)

Джерело В. *Народжуваність жителів Литви (на 1000 жителів) у 1960–2019 рр.*

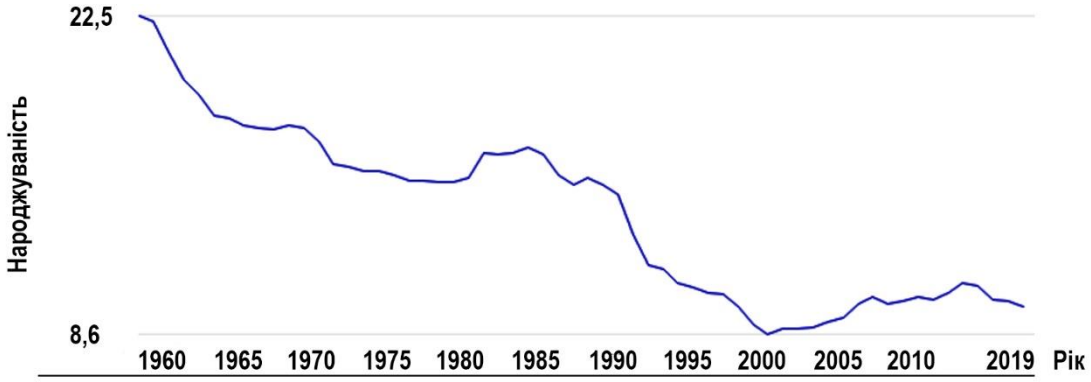

27.3. Трьома реченнями опишіть зміни народжуваності жителів Литви у 1960–2019 рр.

Чернетка

1. .....
2. .....
3. .....

(3 бали)

27.4. Поясніть, який вплив на кількість і склад населення може робити міграція. Які виклики можуть з'явитися у державах, яким властива еміграція або іміграція великого масштабу? Вкажіть по два приклади.

Чернетка

Вплив еміграції на кількість і склад населення:

1. .....
2. .....

Виклики, спричинені еміграцією:

1. .....
2. .....

Вплив імміграції на кількість і склад населення:

1. .....
2. .....

Виклики, спричинені імміграцією:

1. .....
2. .....

(8 бали)

27.5. Які засоби можуть застосовувати державні інституції з метою збільшення природного приросту населення?

Чернетка

1. .....
2. .....

(2 бали)

28 запитання. На основі джерела і своїх знань, виконайте завдання.

Джерело. *Поширеність тропічних лісів.*

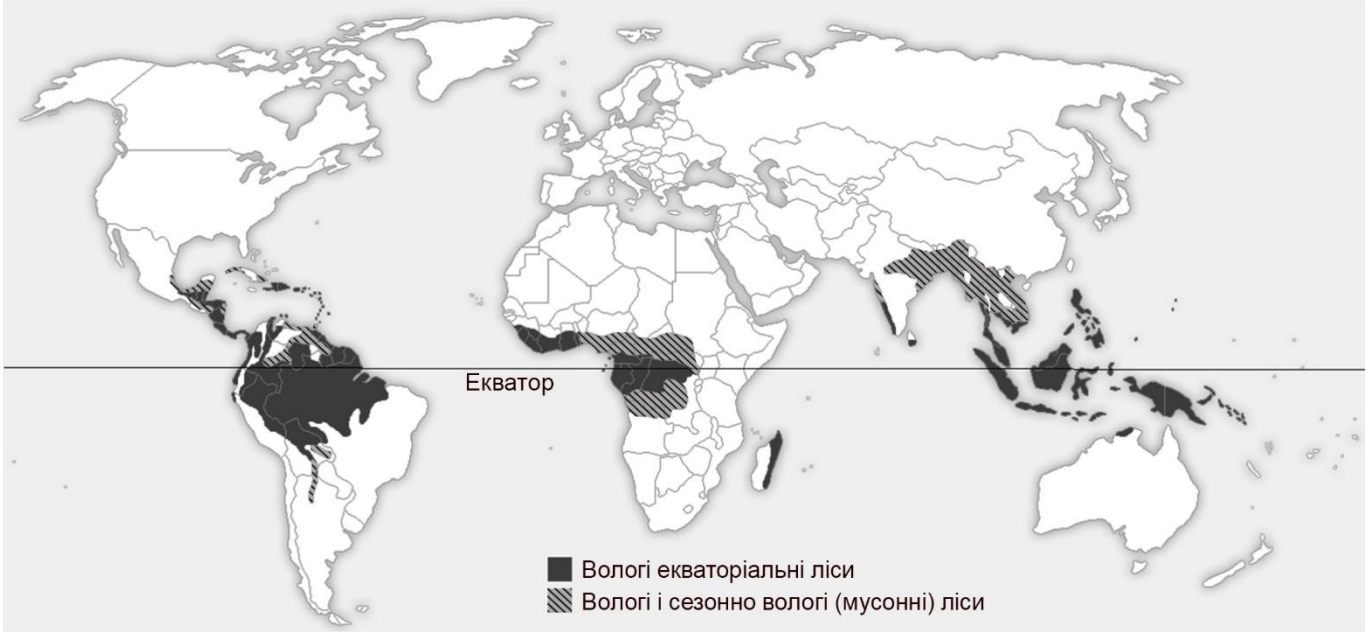

28,1. В басейнах яких двох річок знаходяться найбільші площі вологих екваторіальних лісів?

Чернетка

1. ..... 2. .....

(2 бали)

28.2. Раніше тропічні ліси в світі займали приблизно 20 проц. суходолу, а на початку XXI ст. – приблизно 7 проц. Міжнародними зусиллями намагаються зупинити знищення цих лісів. Чому важливо зберегти тропічні ліси? Вкажіть три причини.

Чернетка

1. .....
2. .....
3. .....

(3 бали)

28.3. Який клімат властивий зоні вологих екваторіальних лісів? Вкажіть чотири властивості клімату.

Чернетка

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

(4 бали)

28.4. Вивітрювання гірських порід якого типу є найінтенсивнішим в регіонах тропічних лісів?

Чернетка

..... *(1 бал)*

28.5. Що властиво сільському господарству і його розвитку в регіонах поширеності тропічних лісів? Вкажіть чотири властивості.

Чернетка

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

(4 бали)

28.6. За даними Всесвітньої продовольчої програми, в 2020 р. приблизно 940 млн. жителів світу голодували або харчувалися недостатньо. Вони знаходилися аж в 93 країнах. Найбільше бракувало продовольства в цих дванадцятьох країнах: Афганістан, Північна Корея, Нігер, Південний Судан, Сієра Леоне, Сирія, Буркіна Фасо, Малі, Пакистан, Сомалі, Гвінея, Демократична Республіка Конго. В цих країнах проживає 28 проц. населення світу, які потерпають від нестачі їжі – приблизно 263 млн. людей. Останніми роками у світі збільшується кількість людей, що голодують або харчуються недостатньо. Вкажіть чотири причини, що спричиняють такі тенденції.

Чернетка

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

(4 бали)

29 запитання. На основі джерела і своїх знань, виконайте завдання.

Джерело. *Мапа погоди. Синіми ізолініями показана кількість опадів (мм) за добу, чорними – атмосферний тиск (гПа).*

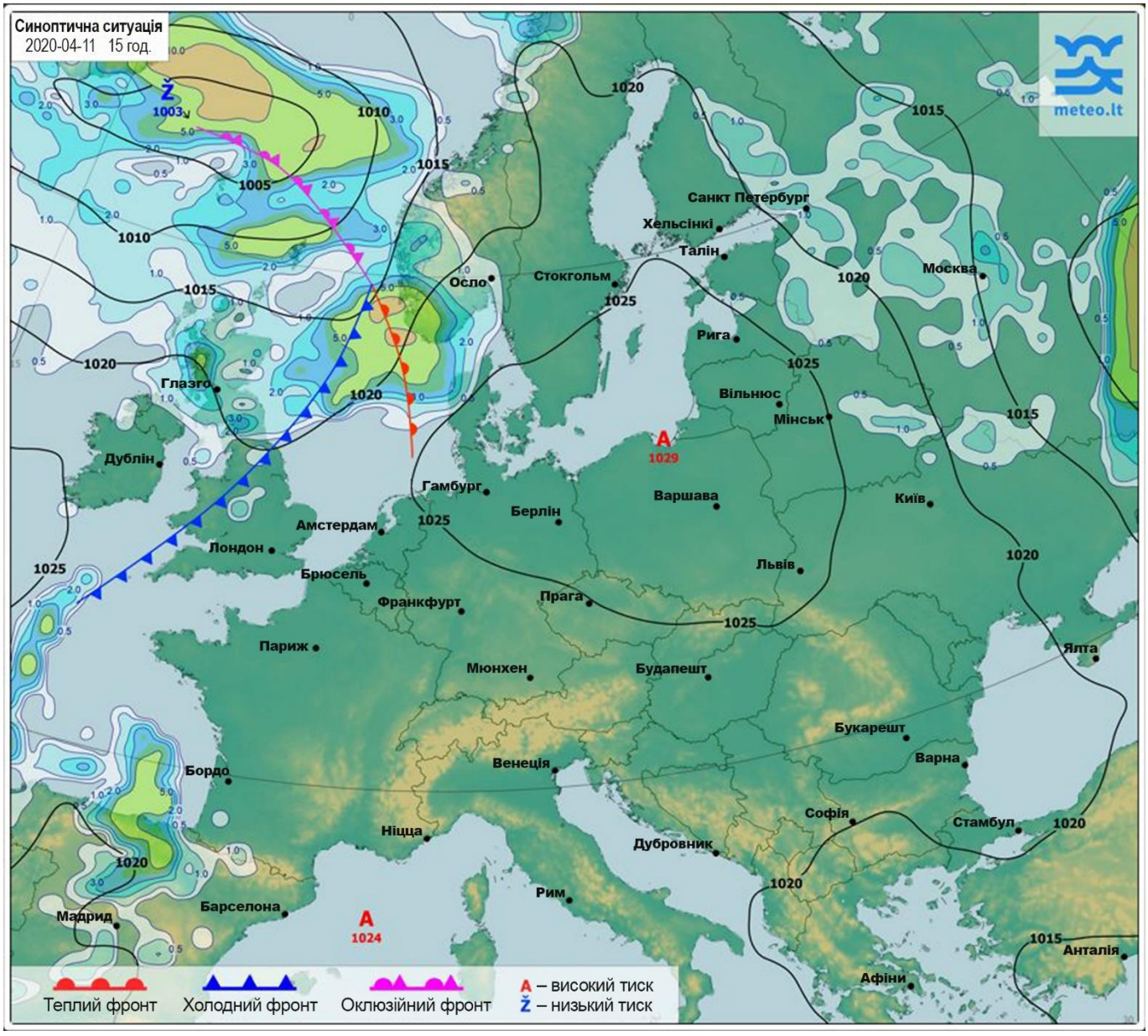

29.1. Вкажіть атмосферний вихор, що обумовлює погоду у Литві. Яка погода властива центральній частині цього вихору? Вкажіть дві властивості.

Чернетка

Вихор .....

Погода: 1. ..... 2. .....

(3 бали)

29.2. Обчисліть різницю атмосферного тиску (гПа) між Вільнюсом і Дубліном.

Чернетка

..... *(1 бал)*

29.3. Опишіть погодні умови над Північним і Норвезьким морями – вкажіть три властивості. Що спричинює ці умови?

Чернетка

Погодні умови: .....

Обумовлює.....

(4 бали)

29.4. Визначте, вітер якого напрямку дме у Києві, і якого – у Стокгольмі.

Чернетка

У Києві ..... У Стокгольмі .....

(2 бали)

29.5. Що таке вітер і як він утворюється?

Чернетка

Вітер .....

Утворюється .....

.....

(2 бали)

30 запитання. На основі джерел і своїх знань, виконайте завдання.

Джерело А. *Басейн річки Німан.*

Джерело B. *Гідрографічні показники річки Німан.*

Річка Німан умовно ділиться на три частини: верхоріччя (до злиття з річкою Катра), середня течія (від злиття з річкою Катра до злиття з річкою Няріс (Вілія)), пониззя (нижче злиття з річкою Няріс). Ширина річки у верхоріччі – 30–100 м, у середній течії – 80–150 м, у пониззі – 200–420 м. Середній схил русла річки у верхоріччі – 0,16 ‰, у середній течії – 0,23 ‰, у пониззі – 0,10 ‰.

Джерело C. *Річка Німан біля міста Каунас під час посухи 2016 р.*

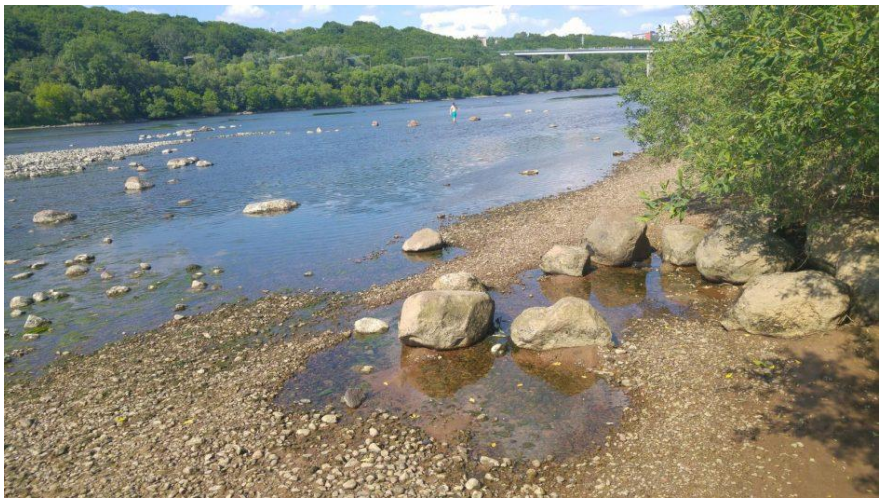

30.1. Опишіть живлення річки Німан.

Чернетка

.....

.....

(1 бал)

30.2. Опишіть розподілення стоку річки Німан за рік. Вкажіть дві властивості.

Чернетка

1. .....

.....

2. .....

.....

(2 бали)

30.3. Поясніть, який вплив на кількість плаваючого мулу має схил русла річки.

Чернетка

.....

.....

(1 бал)

30.4. В якій частині річки Німан з'являється найбільше утворень флювіальної седиментації? Відповідь обґрунтуйте.

Чернетка

.....

.....

(1 бал)

30.5. Яка належна до Литви частина річки Німан найбільше підходить для судноплавства? Відповідь обґрунтуйте.

Чернетка

Частина річки Німан .....

Обґрунтування .....

.....

(2 бали)

30.6. Які загрози спричинює зміна клімату для секторів гідроенергетики і рибництва та риборозведення в басейні Німана?

Чернетка

Гідроенергетика .....

.....

Рибництво і риборозведення .....

.....

(2 бали)

31 запитання. На основі джерела і своїх знань, виконайте завдання.

Джерело.

Глобалізація – цим словом найчастіше описують те, що тепер відбувається у світі. За словами видатного польського соціолога Зиґмунта Баумана, «одним глобалізація значить те, щó ми є зобов'язані робити, якщо хочемо бути щасливими, а для інших вона – причина нашого нещастя. Але для всіх глобалізація є невблаганною долею світу, безповоротним процесом, який на всіх впливає однаково масштабно».

31.1. Поясніть, що таке глобалізація.

Чернетка

.....

.....

.....

(1 бал)

31.2. Вкажіть по три переваги і недоліки процесу глобалізації.

Чернетка

Переваги:

1. .....
2. .....
3. .....

Недоліки:

1. .....
2. .....
3. .....

(6 балів)

31.3. В сучасному глобальному світі, бажаючи знайти конкретне місце, адресу або об'єкт, часто використовуються різні технології. Найчастіше ведеться пошук на електронній мапі, використовуючи географічну інформаційну систему (GIS). Опишіть етапи створення інформації цієї системи.

Чернетка

.....

.....

(2 бали)

ЧЕРНЕТКА

ЧЕРНЕТКА

ЧЕРНЕТКА